

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Ondernemerschap

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

5 juni 2024

Kenmerk

DGBI-O / 54139052

Kopie aan

Bijlage(n)

1. Kamerbrief Integratie Toekomstfonds
2. Afspraken Toekomstfonds
3. Uitkomsten evaluaties
4. Onderzoeksrapport buitenlandse valorisatie-initiatieven
5. Evaluatie Vroegefasefinanciering 2024
6. Evaluatie Seed Capital/DVI 2024
7. Evaluatie Innovatiekrediet 2024

nota

Kamerbrief integratie thematische onderdelen binnen
het Toekomstfonds + aanbieden periodieke evaluaties

Parafenroute

[Redacted signature lines]

Aanleiding

In uw brief van 17 mei 2023 informeerde u samen met de minister van OCW de Tweede Kamer over de evaluatie van het onderzoeksdeel van het Toekomstfonds. U kondigde aan uw gezamenlijke visie op het Toekomstfonds te delen. In voorliggende brief licht u de gemaakte afspraken toe en onderstreept u het belang van het Toekomstfonds. Daarnaast biedt u de opgeleverde periodieke evaluaties van de regelingen binnen het Toekomstfonds gericht op start-up en scale-up financiering aan de Kamer aan.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd de Kamerbrief Integratie Toekomstfonds te ondertekenen en te versturen. De brief wordt gelijktijdig aan de minister van OCW ter ondertekening voorgelegd.
- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de bijgevoegde werkafspraken, daarna zullen deze worden ondertekend door DG-HBWE van OCW en DG-B&I van EZK.

Kernpunten

- In uw brief (bijlage 1) laat u weten dat na overleg is besloten het onderzoeksdeel en bedrijvendeel van het Toekomstfonds te integreren om duurzame financiering van valorisatie te borgen. Hiertoe is besloten omdat het onderzoeksdeel niet revolverend is en hierdoor dit onderdeel als zelfstandig deel op termijn niet levensvatbaar is. Deze situatie is onwenselijk voor de beleidsdoelen van het Toekomstfonds, want investeringen in valorisatie zijn onmisbaar voor de ontwikkeling van start- en scale-ups en het innovatief mkb.
- Kern van de afspraken tussen EZK en OCW is dat terugvloeiende middelen vanuit het voormalig bedrijvendeel voor 20% voor investeringen in valorisatie worden gebruikt en voor 80% in het voormalig bedrijvendeel. Deze verhouding is in lijn met de verdeling bij de opzet van het Toekomstfonds.

Ontvangen BBR

- In de werkafspraken krijgt de minister van EZK formele zeggenschap over het fonds. Beslissingen over investeringen in valorisatie worden in gezamenlijkheid met de minister van OCW gemaakt (zie toelichting en Bijlage 2).
- In de brief worden ook de evaluaties van verschillende instrumenten uit het bedrijvendeel van het Toekomstfonds aangeboden, te weten de Seed Capital Regeling, het Dutch Venture Initiative (DVI), de Vroegefasefinanciering (VFF) en het Innovatiekrediet (IK) (zie bijlage 3, 5, 6 en 7). U benoemt kort de hoofdbevinding van de evaluaties. Daarbij geeft u aan dat de inhoudelijke weging van de aanbevelingen en uw visie op de toekomst van de regelingen volgen na juli 2024, wanneer de meta-analyse en het lopende IBO bedrijfsfinanciering tevens zijn opgeleverd (zie Toelichting en Bijlage 3). U doet de toezegging de Kamer in het vierde kwartaal van 2024 over de bredere bevindingen te informeren. Hiermee informeert u tevens de Kamer over de uitvoering van de motie Van Strien c.s. (Kamerstuk 35925, nr. 23) die verzocht om bij de geplande evaluaties van de verschillende instrumenten specifieke aandacht te hebben voor de samenhang tussen de instrumenten rond criteria en termijnen.
- Ten slotte informeert u de Kamer met de brief over de uitvoering van de motie Van der Plas (Kamerstuk 33009, nr. 128) die oproep te onderzoek wat Nederland kan leren van buitenlandse valorisatie-initiatieven. Een onderzoek naar twaalf buitenlandse initiatieven is uitgevoerd en wordt meegestuurd met de brief (bijlage 4).

Toelichting

- Bij oprichting tien jaar geleden had het Toekomstfonds een onderzoeksdeel, met focus op onderzoeksinfrastructuur en valorisatie, en een bedrijvendeel. Het onderzoeksdeel valt onder verantwoordelijkheid van ministers van OCW en EZK, het bedrijvendeel onder EZK.
- Dit jaar is daar een derde deel bijgekomen, te weten een Beschermingsfonds Economische Veiligheid van € 100 miljoen ten behoeve van bescherming van strategische sectoren en technologieën. Dat deel blijft in voorliggende Kamerbrief buiten beschouwing.
- Het Toekomstfonds is een revolverend fonds. Dat betekent dat slechts investeringen worden gedaan waarvan naar verwachting minimaal 50% van de geïnvesteerde middelen weer terugvloeien naar het fonds. Het Toekomstfonds is daarmee een doelmatig instrument, omdat de daarin beschikbare middelen langjarig opnieuw kunnen worden ingezet.
- Het onderzoeksdeel is onvoldoende revolverend, primair vanwege de beperkte revolverendheid van onderzoek en valorisatie. Het zou daarom aanvullende middelen behoeven om op peil te blijven. De beoogde aanvullingen voor dit deel vanuit de gasbaten hebben zich niet voorgedaan en zullen ook niet meer komen. Hierdoor blijven deze fondsmiddelen niet op peil en is het onderzoeksdeel als zelfstandig deel op termijn niet levensvatbaar. Daarnaast blijkt uit de evaluatie van het onderzoeksdeel dat meerdere regelingen niet doelmatig zijn. Daarom wordt dit deel van het Toekomstfonds opgeheven en de doelmatige regelingen samengevoegd met het bedrijvendeel.
- Investeringen in valorisatie zijn onmisbaar voor de ontwikkeling van start- en scale-ups en het innovatief mkb. In de evaluatie van het onderzoeksdeel van

het Toekomstfonds is ook opgenomen dat valorisatie structurele financiering vergt. Door het onderzoeks/valorisatiedeel van het Toekomstfonds te integreren in het bedrijvendeel (waar de revolverendheid hoog is), kan structureel worden geïnvesteerd in valorisatie.

- De integratie van het Toekomstfonds zal in de EZK-begroting voor 2025 worden verwerkt. Voor de lopende projecten gefinancierd door het Toekomstfonds verandert er niets. Het is dus grotendeels een technische exercitie om het enerzijds mogelijk te maken dat de totale middelen in het Toekomstfonds doelmatiger kunnen worden ingezet (vervallen schot tussen beide delen) en anderzijds dat geborgd wordt dat er in valorisatie geïnvesteerd kan blijven worden, zonder dat dit ten koste gaat van de financiering van start- en scale-ups.
- De procentuele verdeling is gekozen om enerzijds de oorspronkelijke verhouding van het bedrijvendeel en het onderzoeksdeel te behouden, en anderzijds om zorg te dragen dat er voldoende middelen beschikbaar blijven voor investeringen in valorisatie.
- Gezien de demissionaire status van het kabinet, zal dit kabinet haar visie op de doelen van het Toekomstfonds niet verder uitwerken, en laat zij dit aan een volgend kabinet. Het is dan ook aan een volgend kabinet om nadere keuzes te maken hoe het Toekomstfonds in de toekomst zal worden ingezet, mede in relatie tot het bredere valorisatiebeleid.
- Bijlage 3 geeft een overzicht van de uitkomsten en de aanbevelingen van de evaluaties van de Seed Capital Regeling, het Dutch Venture Initiative (DVI), de Vroegefasefinanciering (VFF) en het Innovatiekrediet (IK).